

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาสภาพการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดขอนแก่น เกี่ยวกับสภาพการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 ปัญหา อุปสรรค แนวทางเพื่อปรับปรุงการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 ในด้านทักษะการพยาบาลพื้นฐาน พฤติกรรมการปฏิบัติงาน และพฤติกรรมการปฏิบัติตน โดยศึกษาจากอาจารย์พี่เลี้ยงในโรงพยาบาลชุมชน และศึกษาเอกสารประกอบการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา 3 รุ่น คือรุ่นที่ 65 66 และ 67 ซึ่งมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยตามหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.1 ลำดับขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

- 3.1.1 ศึกษาสภาพการฝึกปฏิบัติงานจริงเกี่ยวกับการดำเนินการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1
- 3.1.2 ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3.1.3 กำหนดกรอบแนวคิด ทิศทางในการวิจัย
- 3.1.4 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
- 3.1.5 สร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย
- 3.1.6 ปรับปรุงเครื่องมือ
- 3.1.7 ทดลอง และปรับปรุงเครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์
- 3.1.8 เก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.1.9 วิเคราะห์ข้อมูล
- 3.1.10 สรุปและรายงานการวิจัย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงพยาบาลชุมชนซึ่งเป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา ซึ่งมีทั้งหมด 48 แห่ง

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น .95 (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) ได้จำนวน 42 โรงพยาบาล สำหรับวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากออกจำนวน 6 แห่ง จากจำนวนประชากรทั้งหมด 48 แห่ง ดังมีรายชื่อในตารางที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลคืออาจารย์พี่เลี้ยง โรงพยาบาลละ 8 คน โดยมีตัวแทนจากแผนกต่าง ๆ แผนกละ 1 คน ดังนี้ จากแผนกผู้ป่วยใน ห้องตรวจโรค ห้องปฐมพยาบาล ห้องส่งเสริมสุขภาพ ห้องปฏิบัติการ ห้องทันตกรรม ห้องยา และห้องคลอด

ตารางที่ 2 แสดงกลุ่มตัวอย่างโรงพยาบาลชุมชน จำแนกตามจังหวัด

อันดับ	ชื่อโรงพยาบาล	จังหวัด
1	โรงพยาบาลยางตลาด	กาฬสินธุ์
2	โรงพยาบาลภูเวียง	ขอนแก่น
3	โรงพยาบาลเขาสวนกวาง	ขอนแก่น
4	โรงพยาบาลชนบท	ขอนแก่น
5	โรงพยาบาลเวียงใหญ่	ขอนแก่น
6	โรงพยาบาลมัญจาคีรี	ขอนแก่น
7	โรงพยาบาลหนองเรือ	ขอนแก่น
8	โรงพยาบาลสีชมพู	ขอนแก่น
9	โรงพยาบาลเปือยน้อย	ขอนแก่น
10	โรงพยาบาลน้ำพอง	ขอนแก่น
11	โรงพยาบาลบ้านไผ่	ขอนแก่น
12	โรงพยาบาลพล	ขอนแก่น
13	โรงพยาบาลพระยืน	ขอนแก่น
14	โรงพยาบาลหนองสองห้อง	ขอนแก่น
15	โรงพยาบาลเวียงน้อย	ขอนแก่น
16	โรงพยาบาลแก้งคร้อ	ชัยภูมิ
17	โรงพยาบาลหนองบัวระเหว	ชัยภูมิ
18	โรงพยาบาลบ้านแท่น	ชัยภูมิ
19	โรงพยาบาลภูเขียว	ชัยภูมิ
20	โรงพยาบาลแก้งสนามนาง	นครราชสีมา

ตารางที่ 2 แสดงกลุ่มตัวอย่างโรงพยาบาลชุมชน จำแนกตามจังหวัด (ต่อ)

อันดับ	ชื่อโรงพยาบาล	จังหวัด
21	โรงพยาบาลโนนแดง	นครราชสีมา
22	โรงพยาบาลบ้านเหลื่อม	นครราชสีมา
23	โรงพยาบาลด่านขุนทด	นครราชสีมา
24	โรงพยาบาลโชคชัย	นครราชสีมา
25	โรงพยาบาลห้วยแถลง	นครราชสีมา
26	โรงพยาบาลประทาย	นครราชสีมา
27	โรงพยาบาลโนนไทย	นครราชสีมา
28	โรงพยาบาลปากช่อง นานา	นครราชสีมา
29	โรงพยาบาลพิมาย	นครราชสีมา
30	โรงพยาบาลชุมพวง	นครราชสีมา
31	โรงพยาบาลสีคิ้ว	นครราชสีมา
32	โรงพยาบาลสูงเนิน	นครราชสีมา
33	โรงพยาบาลจักราช	นครราชสีมา
34	โรงพยาบาล โกสุมพิสัย	มหาสารคาม
35	โรงพยาบาลโนนสัง	หนองบัวลำภู
36	โรงพยาบาลสุวรรณภูหา	หนองบัวลำภู
37	โรงพยาบาลนาตาล	หนองบัวลำภู
38	โรงพยาบาลศรีบุญเรือง	หนองบัวลำภู
39	โรงพยาบาลทุ่งฝน	อุดรธานี
40	โรงพยาบาลวังสามหมอ	อุดรธานี
41	โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชบ้านดุง	อุดรธานี
42	โรงพยาบาลกุมภวาปี	อุดรธานี

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย “สภาพการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น” ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษารายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1
- 2) ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3) กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย
- 4) สร้างเครื่องมือการวิจัยโดยนำข้อมูลต่าง ๆ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณากำหนดประเด็นหลักและประเด็นย่อย และจำนวนข้อคำถามเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา

- 5) เสนอเครื่องมือให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อการปรับปรุงแก้ไข
- 6) เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนความเหมาะสมของภาษาและการใช้ถ้อยคำ (Wording)
- 7) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try-out) กับอาจารย์พี่เลี้ยงในโรงพยาบาลชุมชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงพยาบาลสุภาพาม่าน โรงพยาบาลบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 32 คน แล้วนำมาทดสอบหาความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

8.3.2 โครงสร้างและลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ชุด

ชุดที่ 1 เครื่องมือเชิงปริมาณ (Quantitative Instrument) เป็นแบบสอบถาม “สภาพการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดขอนแก่น” ใช้สอบถามอาจารย์พี่เลี้ยงของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ มีทั้งหมด 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) โดยถามเกี่ยวกับเพศ อายุ อายุราชการ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ประสบการณ์เป็นอาจารย์พี่เลี้ยง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 ด้านทักษะการพยาบาลพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยถามใน 3 ประเด็น คือ ทักษะการพยาบาล ทักษะการปฐมพยาบาล และทักษะการทำคลอด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามสภาพการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 ด้านพฤติกรรมการทำงาน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยถามพฤติกรรมการทำงานในแผนกต่างๆ 8 ประเด็น คือ แผนกผู้ป่วยใน ห้องตรวจโรค ห้องปฐมพยาบาล ห้องส่งเสริมสุขภาพ ห้องปฏิบัติการ ห้องทันตกรรม ห้องยา และห้องคลอด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามสภาพการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 **ด้านพฤติกรรม การปฏิบัติตน** มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยถามในลักษณะการ ปฏิบัติตนของนักศึกษา 5 ประเด็น คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ การพัฒนาตนเอง และบุคลิกภาพทั่วไป

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามปัญหาอุปสรรคข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อการปรับปรุง สภาพการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 โดยถามใน 3 ประเด็นหลัก คือ ทักษะการพยาบาลพื้นฐาน พฤติกรรมการปฏิบัติงาน และพฤติกรรมในการปฏิบัติตน

การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน แบบมาตราส่วนประมาณค่า (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) แบบสอบถามตอนที่ 2 ตอนที่ 3 ตอนที่ 4 ของสภาพการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 และตอนที่ 5 เป็นปัญหา อุปสรรคและ ข้อเสนอแนะ แนวทางเพื่อการปรับปรุงการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 ดังนี้

ข้อคำถามเชิงนิมิต		ข้อคำถามเชิงนิเสธ	
เห็นด้วยมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน	เห็นด้วยมากที่สุด	ให้ 1 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้ 4 คะแนน	เห็นด้วยมาก	ให้ 2 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้ 3 คะแนน	เห็นด้วยปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้ 2 คะแนน	เห็นด้วยน้อย	ให้ 4 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน	เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้ 5 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น (ประทอง กรมมสุต, 2538) ของอาจารย์ ที่เกี่ยวข้องการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง

4.50 - 5.00	อยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	อยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.49	อยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	อยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.49	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ชุดที่ 2 เครื่องมือเชิงคุณภาพ (Qualitative Instrument) เป็นแบบสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Discussion Forum) และแบบวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis Form) สภาพ การฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 ของนักศึกษาลัทธิสุตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุข ขุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดขอนแก่น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) แบบสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Discussion Form) สภาพการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 ของ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดขอนแก่น ใช้สำหรับสัมภาษณ์อาจารย์ที่เลี้ยงนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) จำนวน 5 จังหวัด จังหวัดละ 1 โรงพยาบาล โรงพยาบาลละ 1 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างโดยกำหนดคำถามอย่างกว้างๆ ภายใน 3 ประเด็นหลัก คือ ทักษะการพยาบาลพื้นฐาน พฤติกรรมการปฏิบัติงาน และพฤติกรรมกาปฏิบัติตน และปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อการปรับปรุงการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1

2) แบบวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis Form) เป็นการศึกษาจากเอกสารประกอบการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) ซึ่งได้แก่ แบบประเมินทักษะการพยาบาลพื้นฐาน แบบประเมินพฤติกรรมกาปฏิบัติงาน แบบประเมินพฤติกรรมกาปฏิบัติตน ซึ่งประเมินผลโดยอาจารย์ที่เลี้ยงที่โรงพยาบาลชุมชน ในส่วนคำถามปลายเปิด ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากเอกสารของนักศึกษา 3 รุ่นๆ ละ 200 คน คือรุ่นที่ 65 รุ่นที่ 66 และรุ่นที่ 67 จำนวน 600 คน จำนวนเอกสารคนละ 3 ชุด รวมเอกสารทั้งหมด 1,800 ชุด ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา โดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น .95 (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) ได้จำนวนนักศึกษา 234 คน จำนวนเอกสารคนละ 3 ชุด เอกสารที่ต้องศึกษา 702 ชุด

3.4 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1) ความตรง (Validity)

แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ที่เลี้ยงได้รับการตรวจสอบด้านความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านพยาบาลวิชาชีพ 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพยาบาล 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านสาธารณสุข 1 ท่าน แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมความชัดเจนของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2) ความเที่ยง (Reliability)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ที่เลี้ยงค่อสภาพการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 ไปทดลองใช้กับกลุ่มอาจารย์ที่เลี้ยงหลักและอาจารย์ที่เลี้ยงรอง ของโรงพยาบาลชุมชนบ้านฝาง โรงพยาบาลชุมชนภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น เป็นโรงพยาบาลประชากรที่ไม่

ถูกเลือก เป็นโรงพยาบาลกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 32 คน โดยขออนุญาตผู้อำนวยการโรงพยาบาล ทั้ง 2 แห่ง ทดลองใช้ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมายเป็นสัญลักษณ์ ข้อคำถามที่ไม่เข้าใจเพื่อนำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม แล้วนำแบบสอบถามนั้นมาหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยค่าความเที่ยงของแบบสอบถามความคิ ดเห็นของอาจารย์พี่เลี้ยงค ่อสภากาการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 ด้าน พฤติกรรมการปฏิบัติตน มีค่า .8165 และค่าความเที่ยงของแบบสอบถามความคิ ดเห็นของอาจารย์พี่เลี้ยงเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ แนวทางเพื่อการปรับปรุงการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 มีค่า .8781 และค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่า .8664

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

3.5.1 ขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อทำหนังสือถึงนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด และผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา มหาสารคาม หนองบัวลำภู และจังหวัดอุดรธานี ขออนุญาตเก็บข้อมูลในโรงพยาบาลชุมชน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำวิทยานิพนธ์ และนำไปส่งที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 20 – 24 กรกฎาคม 2541

3.5.2 ขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อทำหนังสือถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดขอนแก่น ขออนุญาตศึกษาและวิเคราะห์เอกสารการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) รุ่นที่ 65, 66 และรุ่นที่ 67 (ปีการศึกษา 2538, 2539 และ 2540) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ระหว่างเดือนสิงหาคม ถึงเดือนกันยายน 2541

3.5.3 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล โดยมอบให้หัวหน้างานพัฒนาบุคลากรและการสาธารณสุขมูลฐาน ซึ่งมีหน้าที่ประสานงานการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) ที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา มหาสารคาม หนองบัวลำภู และอุดรธานี พร้อมกับชี้แจงรายละเอียดการตอบแบบสอบถามของอาจารย์พี่เลี้ยงกับให้หัวหน้างานพัฒนาบุคลากรและการสาธารณสุขมูลฐานด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 20-24 กรกฎาคม 2541 เพื่อบอกให้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน ในวันประชุมประจำเดือน (3 สิงหาคม 2541) ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน ที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ แนวทางเพื่อการปรับปรุง ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดขอนแก่น รุ่นที่ 65, 66 และ 67 ผู้วิจัยขอความร่วมมืออาจารย์พี่เลี้ยงในการตอบแบบสอบถามพร้อมสอจดของคิดแสดมปี จำหน้าของถึงผู้วิจัยเพื่อการตอบกลับ จำนวน 37 โรงพยาบาล โรงพยาบาลละ 8 คน โดยจำแนกเป็นอาจารย์พี่เลี้ยงที่แผนกผู้ป่วยใน ห้องตรวจโรค ห้องส่งเสริมสุขภาพ ห้องปฐมพยาบาล ห้องยา ห้องปฏิบัติการ ห้องทันตกรรม และ ห้องคลอด แผนกละ 1 คน ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมเป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ (ระหว่าง 3 สิงหาคม ถึง 3 กันยายน 2541) ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ และนำข้อมูลที่ได้นำมาแยกประเภทจัดหมวดหมู่ คำตอบอีกครั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาความคิดเห็นแต่ละด้าน ซึ่งถือว่าเป็นประเด็นหลักของเนื้อหา ดังนี้ ข้อคำถามนี้มีข้อความเชิงนิมาน ที่แผนกผู้ป่วยใน 49 ข้อ ห้องตรวจโรค 41 ข้อ ห้องปฐมพยาบาล 47 ข้อ ห้องส่งเสริมสุขภาพ 39 ข้อ ห้องปฏิบัติการ 39 ข้อ ห้องยา 40 ข้อ ห้องทันตกรรม 39 ข้อ และห้องคลอด 44 ข้อ ข้อคำถามที่มีข้อความเชิงนิเสธในทุกแผนก ๆ ละ 21 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ แบ่งเป็น 2 วิธีการดังนี้

1) การสัมภาษณ์กลุ่ม สภาพการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ แนวทางเพื่อการปรับปรุงการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่ม โรงพยาบาลชุมชน 5 จังหวัด ๆ ละ 1 โรงพยาบาลดังนี้คือ

- 1.1 โรงพยาบาลกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี วันที่ 3 สิงหาคม 2541
- 1.2 โรงพยาบาลคำม่วน จังหวัดนครราชสีมา วันที่ 4 สิงหาคม 2541
- 1.3 โรงพยาบาลภูเวียง จังหวัดขอนแก่น วันที่ 5 สิงหาคม 2541
- 1.4 โรงพยาบาลแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ วันที่ 6 สิงหาคม 2541
- 1.5 โรงพยาบาลศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู วันที่ 7 สิงหาคม 2541

สำหรับจังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดมหาสารคาม นักศึกษาฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 จังหวัดละ 1 โรงพยาบาล จึงไม่มีการสัมภาษณ์กลุ่ม ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มโรงพยาบาลละ 8 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และคำนึงถึงผู้ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะทำการวิจัยได้ดีที่สุด จำแนกเป็น 8 แผนก เช่น แผนกผู้ป่วยใน ห้องตรวจโรค ห้องปฐมพยาบาล ห้องส่งเสริมสุขภาพ ห้องปฏิบัติการ ห้องทันตกรรม ห้องยา และห้องคลอด ที่นักศึกษาฝึกปฏิบัติงานโดยไม่ซ้ำกับผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องมีประสบการณ์เป็น

อาจารย์พี่เลี้ยงไม่น้อยกว่า 3 ปี ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์จากอาจารย์นิเทศของวิทยาลัยการสาธิตสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี โดยผู้วิจัยออกไปสัมภาษณ์ด้วยตัวเองทั้ง 5 โรงพยาบาล เป็นการสัมภาษณ์กลุ่ม ระหว่างผู้วิจัยกับอาจารย์พี่เลี้ยง 8 แผนก ๆ ละ 1 คน รวมผู้เข้าร่วมสัมภาษณ์กลุ่ม 8 คน ผู้วิจัยในฐานะเป็น ผู้ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่ม (Moderator) เริ่มโดยการจุดประเด็นการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นการชักจูงให้ ผู้ร่วมสัมภาษณ์ ในกลุ่มแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทาง ในการสัมภาษณ์กลุ่มได้อย่างกว้างขวาง ถึกซึ้ง และละเอียดที่สุด ในการสัมภาษณ์กลุ่มมีลักษณะเปิดกว้าง ให้อาจารย์พี่เลี้ยงซึ่งเป็นผู้ร่วมสัมภาษณ์แต่ละคน วิพากษ์ วิจารณ์ หรือมีข้อสงสัยซักถาม ผู้เข้าร่วมสัมภาษณ์คนอื่นๆ หรือตอบข้อวิพากษ์นั้น ๆ ได้ ผู้ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มจะคอยวิเคราะห์สถานการณ์และคอยกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมสนทนาในกลุ่มแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ต้องการศึกษา ในระหว่างการสัมภาษณ์กลุ่มผู้จดบันทึก (Notetaker) เป็น อาจารย์นิเทศจากวิทยาลัยการสาธิตสุพรรณบุรี 2 ท่าน ได้จดบันทึกสภาพบรรยากาศที่เกิดขึ้นในระหว่าง ที่สัมภาษณ์กลุ่ม และรายละเอียดต่าง ๆ ที่เป็นข้อสังเกต นอกจากนั้น ยังมีผู้ช่วย (Assistant) ในการสัมภาษณ์กลุ่มอีก 2 ท่าน ช่วยจัดเตรียมสถานที่ บันทึกเสียง เปลี่ยนเทป ถ่ายภาพ ซึ่งในระหว่างการสัมภาษณ์กลุ่ม ผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ได้เชิญให้ผู้ร่วมสัมภาษณ์ รับประทานอาหารว่าง ของขบเคี้ยวและเครื่องดื่มเพื่อสร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง เมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์กลุ่ม ผู้วิจัย มอบของสมนาคุณแก่ผู้เข้าร่วมสัมภาษณ์กลุ่มทุกคน การสัมภาษณ์กลุ่มในแต่ละกลุ่มใช้เวลา สัมภาษณ์ประมาณ 1-1/2 ชม. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มมาถอดเทป และรวมกับ ข้อมูลจากการจดบันทึก นำเสนอในรูปผลการวิเคราะห์ เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

2) การวิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาเชิงวิเคราะห์เอกสารประกอบการฝึกปฏิบัติงาน ภาคสนาม 1 ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธิตสุพรรณบุรี (ชุมชน) รุ่นที่ 65 , 66 และ 67 ปีการศึกษา 2538 2539 และ 2540 รุ่นละ 78 คน คนละ 3 ชุด ได้แก่ แบบประเมินทักษะ การพยาบาลพื้นฐาน แบบประเมินพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงาน แบบประเมินพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตน รวม 702 ชุด ซึ่งประเมินผล โดยอาจารย์พี่เลี้ยง ในส่วนคำถามปลายเปิดเฉพาะข้อคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่สมบูรณ์ จำนวน 457 ชุด จากเอกสารทั้งหมด 702 ชุด โดยเริ่มทำการวิเคราะห์ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม ถึง วันที่ 30 กันยายน 2541 รวมระยะ 2 เดือน และนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์นำเสนอเพื่อประกอบคำอธิบายในการวิเคราะห์ เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามที่รวบรวมได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistic Package for the Social Science / Personal Computer Plus) โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.6.2 ข้อมูลเชิงปริมาณ

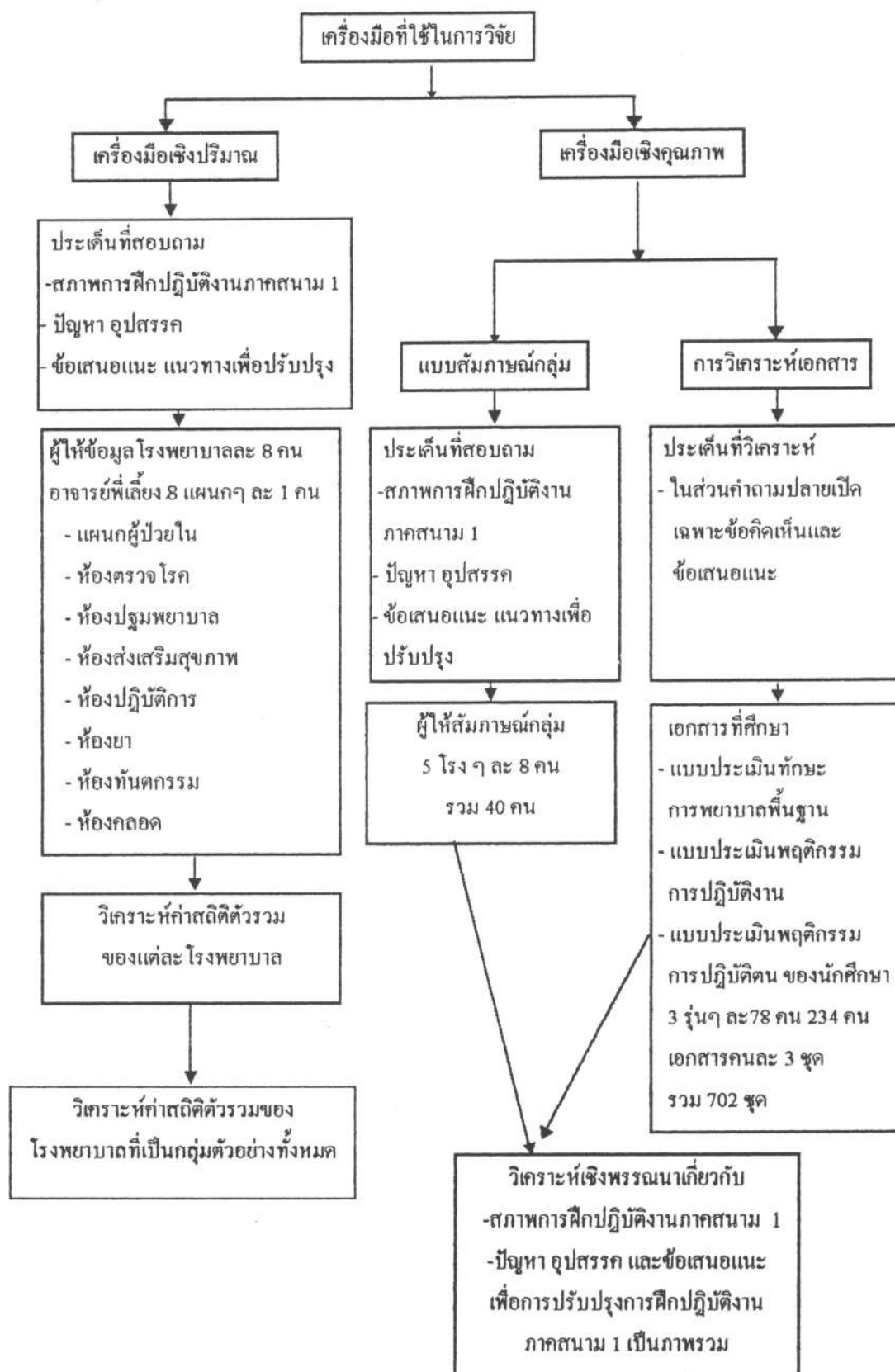
ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ที่ถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพ การฝึกปฏิบัติงาน ภาคสนาม 1 ด้านทักษะการพยาบาลพื้นฐาน ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามสภาพการฝึกปฏิบัติงาน ด้านพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงาน ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามสภาพการฝึกปฏิบัติด้านพฤติกรรม การปฏิบัติตน ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อการปรับปรุงสภาพการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้หน่วยการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) มีหน่วยเป็นโรงพยาบาล ในกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติที่เป็นตัวรวมแต่ละโรงพยาบาลเป็นรายโรงพยาบาลก่อน จากนั้นจึงนำค่าสถิติรวมแต่ละโรงพยาบาลมาวิเคราะห์หาค่าสถิติรวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (ดังแสดงในแผนภูมิที่ 4)

3.6.3 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่ม นำมาแปลผลการวิจัยในรูปการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

2) ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารประกอบการปฏิบัติงานภาคสนาม 1 แบบประเมินทักษะการพยาบาลพื้นฐาน แบบประเมินพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงาน และแบบประเมินพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตน นำมาแปลการวิจัยในรูปของการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ซึ่งรายละเอียดในกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอไว้ในแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 แสดงกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย